

Metodisme, af gr. *methodos*, af *meta-* og *hodos* 'vej', og *-isme*. Dem, der følger Vejen, oprindeligt betegnelse anvendt om de kristne, se ApG 9,2; 19,9; 22,4; 24,14,22.

Kristent kirkesamfund med rødder i en engelske reform- og vækkelsesbevægelse, stiftet af præsterne John og Charles Wesley. Bevægelsen tog sin begyndelse i universitetsmiljøet i Oxford og spredtes herfra til hele England og vandt især tilslutning i de lavere befolkningslag. Metodisterne grundlagde tidligt missionshuse, *preaching houses*, det første i Bristol 1739, og senere skoler og sociale institutioner. Indenfor den anglikanske kirkes rammer blev metodismen den bevægelse, som førte reformationen til sejr i England og tog kampen op mod den religiøse ligegyldighed, som havde spredt sig efter deismens udbredelse. Den disciplin, som tilhængerne lagde for dagen i udøvelsen af kristentroen, førte til, at de fik øgenavnet 'metodister.' Bevægelsen virkede dels for evangelisk opvækkelser af befolkningen dels for bedring af de sociale vilkår og undervisning. Charles Wesleys salmedigtning, som hører til verdens mest omfattende, var medvirkende til udbredelsen af metodismens ideer. Metodismen var grobund for den engelske arbejderbevægelse, og mange lokale fagforeninger blev ledet af metodistiske lægprædikanter. En gren af metodismen i England udskilte sig i forrige århundrede fra den anglikanske kirke og dannede The Methodist Church.

USAs løsrivelse fra Storbritannien og den anglikanske kirke var baggrunden for, at den første selvstændige metodistkirke blev stiftet i USA i 1784. En eksplosiv vækst gjorde metodismen til USAs største kirkesamfund frem til 1920'erne, hvor både den baptistiske og den romersk katolske befolkning voksede sig større. Medens den britiske metodisme udbredte sig begrænset indenfor de britiske kolonier, medvirkede amerikansk metodisme til etablering af metodistkirker over hele verden bl.a. i alle europæiske lande.

Den moderne metodisme har, pga arven fra den anglikanske kirke, et relativt højkirkeligt præg med en omfattende liturgisk gudstjenestetradition, betoning af sakramenterne dåb og nadver samt et ordineret præsteskab i en episkopal struktur. Samtidig har metodismen et lavkirkeligt og folkeligt præg, hvor lægforkyndelsen, det almindelige præstedømme og demokratiske beslutninger prioriteres. Metodistmenighederne ser sig selv både som folkekirker og foreningskirker.

Metodismen er en protestantisk kirke med en teologi, der samler sig om to temaer. For det første, hvad kræves af mennesket for at modtage Guds kærlighed og frelse? Påvirket af luthersk teologi lærte John Wesley retfærdiggørelse ved tro alene. Og stærkt inspireret af herrnhuterne (den moravianske brødre menighed) lærte metodisterne, at den troende kan opleve og eje visheden om at være taget til nåde af Gud, den såkaldte frelsesvished. Det andet tema i metodistisk teologi er helliggørelse. Med tydelig forbindelse til den østkirkelige tradition bl.a. repræsenteret af Irenæus beskrives menneskelivet som en vækst, en proces, hvor menneskets personlighed udvikles, modnes og renses. Denne proces sker ikke automatisk, men som et resultat af Helligåndens gerning og det genfødte menneskes villighed til at leve efter Guds ord. Helliggørelsen, der begynder i genfødselen, har som mål at myndiggøre og udruste mennesket til udbredelse af kristentroen og medmenneskeligt engagement. Metodisterne lærer, at helliggørelsen kan føre til, at alle syndige motiver forsvinder i den troendes tanker, så kærlighed bliver hensigten bag enhver bevidst handling. Det kaldes i metodistisk teologi et liv i fuldkommen kærlighed, eller kristelig fuldkommenhed. De to overordnede temaer har givet næring til vækkelsesfromheden og den subjektive åndelige erfaring samt til teologier med samfundskritik og krav om social retfærdighed.

Kirkens øverste nationale myndighed er årskonferencen, der ledes af biskoppen og består af det pågældende lands præster samt et medlem fra hver menighed. Hvert fjerde år afholdes generalkonferencen i USA. Metodismen skelner mellem to slags medlemmer: Forberedende medlemskab (døbte medlemmer) og fuldt medlemskab (bekendende medlemmer); det sidste opnåes ved offentlig i menigheden at bekræfte dåben og tilslutning til kirkens lære og ordninger. Metodismen er stærkt økumenisk engageret.

Metodismen kom til Danmark i 1858, og året efter fik København sin første metodistkirke. Kirken blev anerkendt trossamfund i 1866. I Danmark er metodisterne en selvunderholdende frikirke. Norden og Baltikum udgør et biskopsområde. I Danmark er der ca. 5000 medlemmer og tilhængere fordelt på ca. 20 lokale kirker med et tilsvarende antal præster. Kirken har et stort socialt-diakonalt arbejde i København, Centralmissionen, og en række sociale institutioner, plejehjem og ungdomsskole. Dansk metodisme har i over 100 år drevet mission i Congo.

Som universel kirke udgør metodismen ca. 34 mio. bekendende medlemmer og ca. 80 mio. døbte medlemmer, knap halvdelen i USA. The World Methodist Council, Metodistkirkens Verdensråd stiftet 1881, varetager interne og mellemkirkelige opgaver på kirkesamfundets vegne. J. Thaarup

